

PERIÒDICH SATIRICH,

HUMORÍSTICH, IL·LUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 CÉNTIMS CADA NÚMERO PER TOT ESPANYA

Números atrassats 20 céntims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT.

AGUSTÍ QUEROL.

Un tortosí que honra á España,
un admirable escultò:
ell es qui ha esculpit Sagunto
y qui ha fet La Tradició.

LA REFORMA DE BARCELONA.

Es cosa resolta y decidida.

En quan s' haja tancat definitivament la Exposició,—y dich *definitivament*, perque sembla que la clausura 's farà per entregas, com l' obertura,—s procedirà desseguida á comensar la gran reforma de Barcelona.

Hi ha una pila de maliciosos que juran y perjuran que la tal reforma serà un *camelo* com una casa, sota del qual s' hi amaga un negoci més ó menos important.

Tot aixó son malas volensas. Jo crech bonament que la reforma 's farà com mana la lley de Déu, sense faltar á cap dels seus manaments, incluhinhi, com es natural, lo seté.

Pero com, segons diu lo ditxo, hi veuhen més quatre ulls que dos y *por mucho pan, nunca es mal año*, mé sembla oportú donar alguns consells als directors de la reforma, perque encare que hajan pensat en tot, sempre hi ha detalls é insignificancias qu' escapen á la penetració dels cervells més ben organissats.

La direcció que trassi grans vías, jardins, carrers ab pórtichs, mercats... enhorabona: aixó es cosa sèva. Los grans homes s' han d' ocupar de las grans cosas. Jo no vull parlar de res més que de petitesas, que, petitesas y tot, no deixan d' influir en l' aspecte y modo de ser de la nostra estimada Barcelona.

Comensém.

Lo primer, lo més urgent, lo qu' exigeix hasta la salut pública, es sanejar, orejar la casa de la Ciutat.

Bè 'n tè de portas! bè n' hi ha de finestras! Pues á pesar d' aixó, allí dins no 's respiran més que miasmas.

Alguns aixelabrats, ab la sèva innata lleujeresa, diuhen que la dessinfecció de la casa gran se lograria tan solzament ab una *bona escombrada*.

¡Error gravíssim! Si 'ls gèrmens perniciosos estessin no més escampats per terra, perfectament. Pero 'l mal de la casa gran es més serio, més fondo; está empapat, infiltrat per tot arreu.

¿Cóm se pot conseguir, donchs, lo sanejament perfecte y radical?

¿Cóm? Desembrassantla completament, trayent á fora tots los trastos: l' arcalde, en Fontrodona, en Masvidal... vaja, tots.

¡Ja veurían quina diferencia s' hi notaría á las vintiquatre horas de verificada aquesta operació!

Seguím.

Purificada la casa de la vila, s' ha d' acudir immediatament á reorganisar la guardia municipal.

Los municipals de Barcelona tenen de tot. Caballería, infantería—no sè si també tenen canons, —seccions de día, seccions de nit, jefes, banda, quartelillos, cascos.. de tot, menos llenguatje oficial y noticia de quin es lo sèu deber.

Quan se va comensar á parlar del *volapük*, l' esperit va aixamplásem, creyent arribat lo día de veure unificadas las numerosas y variadas llenguas que usa la nostra guardia municipal.

Pero 'l *volapük*—com totas las grans ideas—no va fer forrolla, y 'ls simpátichs *guras* han quedat sumits, com sempre, en la més espantosa anarquía gramatical.

Aquest municipal es castellá per exemple. ¿Per qué, pues, no parla 'l sèu idioma? No senyors: es imposible. Com si 'l casco punxagut tingués la gracia de convertir cada home en una torre de Babel, tan prompte un ciudadá se 'l posa, neix immediatament la confusió de llenguas. Y tením que l' home qu' era castellá, al tornarse municipal se converteix en una máquina de dir paraulas en tots los idiomas coneguts y hasta per coneixe.

En quan á las obligaciones que té 'l guardia pèl mer fet de serho, n' están tots ells tan enterats, que 'l que més y 'l que menos se figura que 'l municipal no ha de fer altra cosa que anar á votar quan li manin, saludar als concejals... y cobrar los días de pago.

No sè si en las instruccions impresas que 'ls donan, hi ha alguna lletra més.

Si per cas, per ells es *lletra morta*.

Passém á un altre renglò, parent en grau pròxim del anterior.

¡Losserenos! ¿Sabrian dirme per qué serveixen?

¿Per cantar *sereno* quan está núvol? ¿per dir las *doce* quan son las tretze? ¿per dormir pacíficament en alguna portalada, deixant lo xusso y la llanterna al mitj del pas, á riscos de fer rompre l' ànima al transeunt que vaja distret?

Si senyors: serveixen per aixó.

Y serveixen també per un' altra cosa.

Al carrer de casa en ma vida hi he vist un sereno, ni l' he sentit cantar cap nit. No es que jo anyori las sèvas canturias: faig constar lo fet.

Pero á pesar d' aixó, cada mes puja y truca á la mèva porta un subjecte ab una gorra molt poch ayrosa, y para la má ab una familiaritat admirable.

Ell diu qu' es lo sereno, jo 'l crech perque ho diu... y 'l pago.

Aquí tenen, pues, com també serveixen per cobrar.

No deduheixo de tot aixó que 'ls serenos degan suprimirse. Lo unich que demano es que cantin una' altra cansò, perque la que ara gastan es ja molt vella. Y demano també que diguin *sereno!* quan estiga serè, *inublado!* quan hi haja núvols y *las once y media!* quan realment siguin dos quarts de dotze.

¡Lo dir la veritat, ni que sigui de nit, sempre es honròs y no costa cap diner!

Un' altra de las cosas que necessitan una má de ferro y una reforma radical, es la independencia que reyna en lo renglò de lletreros y anuncis en las botigas.

Aquí podrá no haverhi llibertat en certas materias; pero respecte á aquest assumpto, hi ha un complert llibertinatje: tothom fa materialment lo que li dona la gana.

Se veuhen anuncis estupendos.

Durant una pila d' anys vaig véuren un en la porta d' un sastre, que deya aixís:

SE BUELLEN PIESAS DEL DE
RETCHO AL REBES ESTAN
DO EN BU EN HUSO.

Al portal d' un herbolari n' hi havia un' altre d' aquesta conformitat:

Gran surtido de yerbas antiguas y modernas, de toda Europa y de los Pirineos. Tambien las ay de Monserrate.

¡Ay! Era una cosa que enternia.

Un adroguer tenia pintadas en la porta de la esquerra de la botiga unas lletras que deyan:

COMES.

—¡Vaja!—pensava un hom.—Aquest fulano deu dirse *Comas*; pero será catalanista de las *eee* y ha volgut posar Comes.—

Pero fixantse en la porta de la dreta, se veyan unas otras lletras que deyan:

TIBLES.

y llavors se comprenia tot.

A pesar de que aixó ja no pot anar ni ab rodas, hi ha aberracions encara més tremendas.

Al carrer dels Tallers—ja veuhen que apunto dret—hi ha una botiga, no recordo de qué. Encantat sens dupte l' amo per la proximitat del carrer de Jovellanos, y buscant un títol ben bonich pèl sèu establiment ¿qué fa?

Bateja sa botiga ab lo nom de *La Jovellana*.

Seguint aquesta moda un sabater del carrer de Méndizabal podrá titular la sèva tenda *La Mendizabalana*, y un lampista de la plassa de Medinaceli posar á la sèva lampisteria *La Medinacellesca*.. ó una barbaritat pèl estil.

D' aixó á la disolució del món, ja no hi ha més que un pas.

¿Qué dirá un extranjer, un xino, verbi-gracia, que conegui una mica 'l nostre idioma y veji semblants esperpentos?

Lo que menos se pensarà que 'ls que han redactat aquells lletreros son tan ó més xinos qu' ell.

Per xó es indispensable posar coto á tantas extralimitacions; nombrant una junta inspectora de lletreros que no 'n deixi passar cap que no estigui escrit en cristiá, imposant als infractors ni que sigui pena de la vida.

Ja que hem perdut lo respecte á tantas cosas,

conservémlo al menos á la pobra gramática, que no hi tèn cap culpa!

Si tingués temps y espay, quedan encara moltes teclas per tocar y reformas aprofitables; pero com tot no 's pot fer en un dia, deixaré per més endavant la continuació d' aquesta materia.

Hasta es bo per la salut suspendre semblant explicació.

¡Déu nos en quart d' un empaig d' antigualles, disbarats é inconvenièncias!

A. MARCH.

A UNA SOLTERONA.

En l' Exposició.

Fins tú has perdut ja 'l compte dels teus anys, clara demostració dels molts que tens y que dissimular en va pretens per medi de colors y altres enganys.

Volguent pescar marit, ab grans afanys sempre á l' Exposició á exposarte vèns, y ahont pensas trobar molts pretendents no hi trobas may res més que desenganys.

A pesar de lo molt qu' has corregut, may has pogut pescar un mal partit, ni may ningú al darrera t' ha vingut.

EN LA PRIMERA SALA.

LUXO Y MISERIA.

y es que sempre mal lloch has escullit; pues ab los anys que tens es lo més lógich exposarte al Museo Arqueológich.

S. Ust.

EXCURSIONS PER L' EXPOSICIÓ.

XXIII.

PALAU DE BELLAS ARTS.— SECCIÓ ARQUEOLÓGICA.}}

Son tantas las riquezas y preciositats distribuïdas en las distintas salas de aquesta secció, que l' home menos intel·ligent en art ó en arqueologia, no podrà deixar de recórrerla, parantse á cada pás davant de algun objecte, dels quals uns per sa raresa, altres per sa hermosura, lo deixarán ab un pam de boca oberta.

¡Y las cosas que se senten en aquellas salas!

La visita á la secció arqueológica, resulta entretinguda, divertida y molt interessant.

¡Lástima que tantas riquezas no sigan de tothom!

En las principals nacions d' Europa, 'ls governs qu' estimen la cultura del seu respectiu país, no 's preocupan sols, com fan los nostres, de cobrar la nómina y colocar als compinxos, sinó que atents als objectes antichs de algun mérit que 's

presentan, procuran adquirirlos y forman ab ells aquests grans museos que es ahont s' educa 'l gust del poble y ahont maduran sas bonas disposicions las personas consagradas al cultiu del art.

Aquí á Espanya lo que no han fet los governs han hagut de ferho alguns particulars. A aquests particulars y á una que altra corporació pertanyen los objectes que s' admiran en las salas de la secció arqueológica de la Exposició Universal.

Aném á recórrerlas per posar fi á la nostra tarea, limitantnos avuy per avuy á las dos primeras.

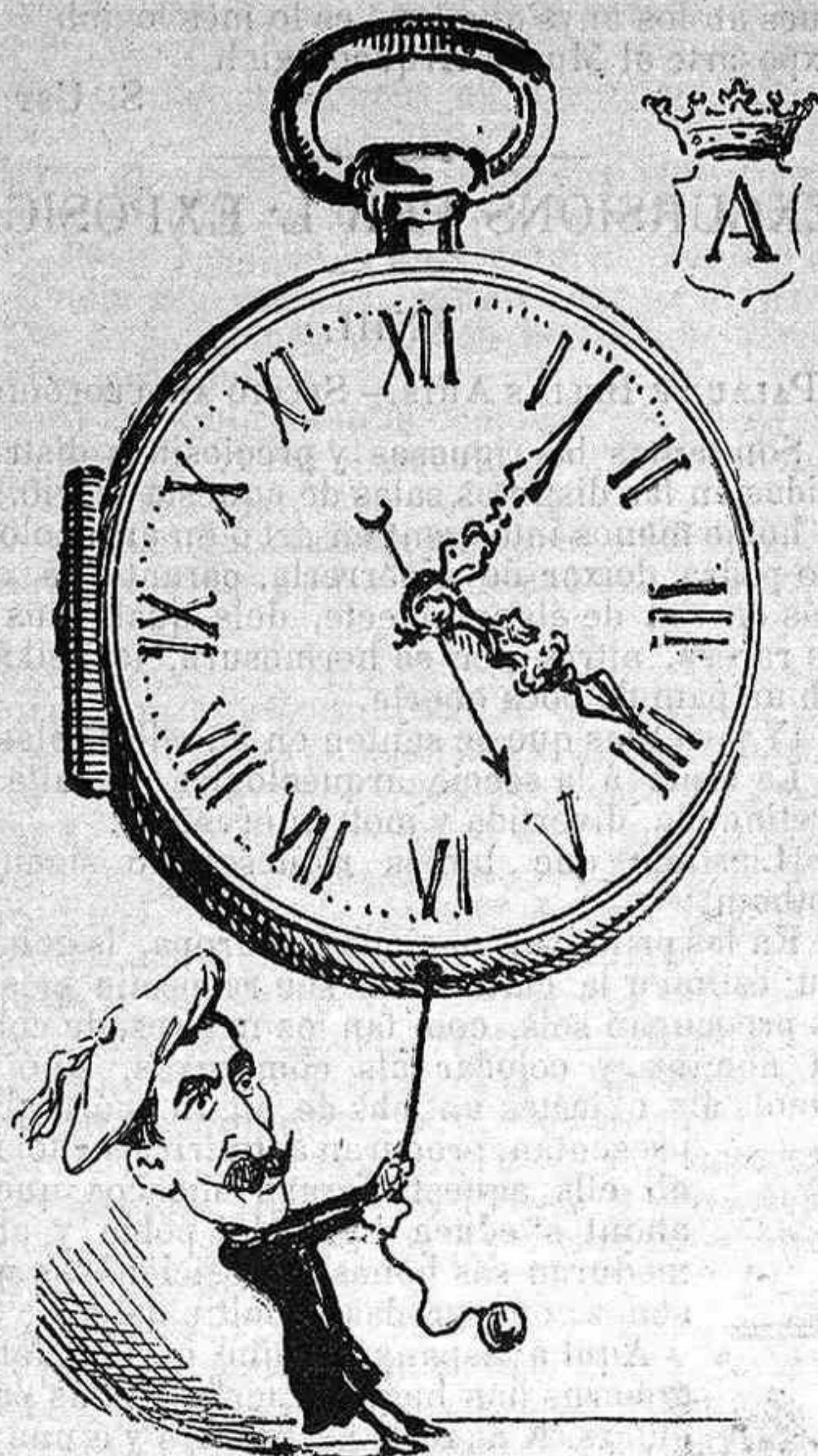
Sala primera. — Es gran, espayosa y bèn iluminada. Adornan la part superior de las parets tapissos y quadros.

Dels primers n' hi ha de admirables, propietat del Marqués de Castro, Duquesa de Santoña, Marqués de Monistrol, Marqués de Montartat, Marqués de Castro Serra y sobre tot los del cabildo catedral de Burgos que son importantíssims. Los més de aquests grans tapissos son de *ras*, y contenen quan no escenas religioses, epissodis mitològichs. Tenint en compte que tots pertanyen á gent d' upa, se compendrà son valor material.

La pintura sobre taula y sobre tela está magníficament representada, per més que no tots los quadros que allí 's veuen siguin de má mestra. Diversas escolas tenen en aquesta sala un ó altre exemplar.

Entre las taulas, son molt curiosos los altars del sigle xv de D. Pere Doria, per l' ingenuitat y 'l candor ab qu' están pintats, y excedeixen á tota ponderació las quatre grans taulas del antich gremi de curtidors, que ocupan la testera de la sala y que son quatre obras mestras de la transició del gòtich al renaixement.

EN LA SALA SEGONA.

Lo Sr. marqués de Alós
hi té un rellotje molt gros,
qu' está esperant la senyal
de proclamá' á en Nocedal.

Dels quadros recordém com á notables, á més de algun del Sr. Nicolau, los holandesos del Marqués de Monistrol; un tipo d' espanyola que no hi ha que dir qu' es de Goya, dats lo garbo, la senzillés y la expressió ab qu' está pintat; lo retrato de *Antonio Pérez*, de Coello; la *dona de Padilla*, de Alonso Cano, algun retratet del inimitable Moro, y dos petits quadrets plens de gent agenollada, propietat del Sr. Fuster, que per la escelent expressió de las figuras nos tenen lo cor robat.

Aixís com los grans tapissos son per lo que sembla la herencia de la gent opulenta, las arquimesas, arcas y caixas, los armaris y demés mobles forman la gala dels coleccionistas, inteligents que no ostentan blasons de noblesa. No per aixó aquests los desdenyan; com ho proban la Duquesa de Santofña ab una preciosa arquimesa daurada; la Marquesa de Camps ab sas arcas adornadas de coral y embutidas de marfil; lo Duch de Fernán Núñez ab una opulenta arquimesa de gust renaixement italiá cuberta de historiadadas labors sobre placas de marfil y ab un preciós moble *vargueño* salamanquí, l' arxiduch Carlos Salvador de Austria ab una arca embutida de no escás valor y sobre tot lo Marqués de Monistrol que ostenta dos arcas en forma d' urnas y dos més de un tamany colossal, plenas de admirables adornos gòtics.

Pero la noblesa no monopolisa aquesta espe-

cialitat de la indumentaria, de modo que al costat de las citadas, figuran dignament las que presentan D. Felip Bertrán, D. Mariano Mompart, don Andreu Massot, D. J. Nicolau de Olzina, D. Mariano Fuster, D. Miquel Sastre, D. Rafel y don Pons Heras, D. Ramiro Rogent, D. Alfons de Chopitea, D. Anton Barnola, D. Modest Lleó y D. Francisco Miquel y Badía, que ab la qu' está senyalada de número 53 posseheix tal vegada lo modelo més acabat del género, tal es lo primor de la talla y l' elegancia dels adornos qu' enriqueixen aquest moble incomparable.

En tots aquests exemplars ¡quina varietat més profusa de gustos, de dibuixos y de delicadesas! ¡Quánt material acumulat pera l' estudi de l' art de la ornamentació!

Y encare no hem senyalat los ostentosos plafons que forman la colecció del Sr. Mendiburo, compostos de incrustacions de nácar y pintura al oli, reproduhint escenas históricas, quals plafons están escampats en tota la sala; ni dels preciosos sillons de baqueta de D. Ramon Barnola, dignes émuls dels del Colegi de San Bartomeu de Salamanca; ni de la grandiosa urna barroca del Ajuntament de Palma, representat ademés per un gran braser de bronze ab hermosos calats; ni del tríptich ab esmalts del Baró de Benifayó, qu' es una verdadera preciositat artística, ni de molts altres exemplars de qu' hem prés notas y que farían interminable aquesta ressenya.

No obstant, si volen un bon consell no deixin de contemplar la interessant colecció de cerámica de D. Enrich Batlló, fixantse en una cassola decorada que hi ha dintre de un armari, ab uns grans gerros árabes de preciós dibuix, y ab una rica taula de centro Lluís XVI.

En un altre armari situat al extrém de la sala hi trobarán una bonica colecció de creus antigas, tiras brodadas primorosament, caixetas, incencers y altres objectes sagrats de un gran valor arqueològich.

Més avallet, la instalació del Marqués de Monistrol, en la qual, apart dels objectes mencionats avants, s' hi veuen hermosas armaduras, vanos, llibres y códices, un preciós tríptich y un arquebús y una ballesta plenas de incrustacions delicadas.

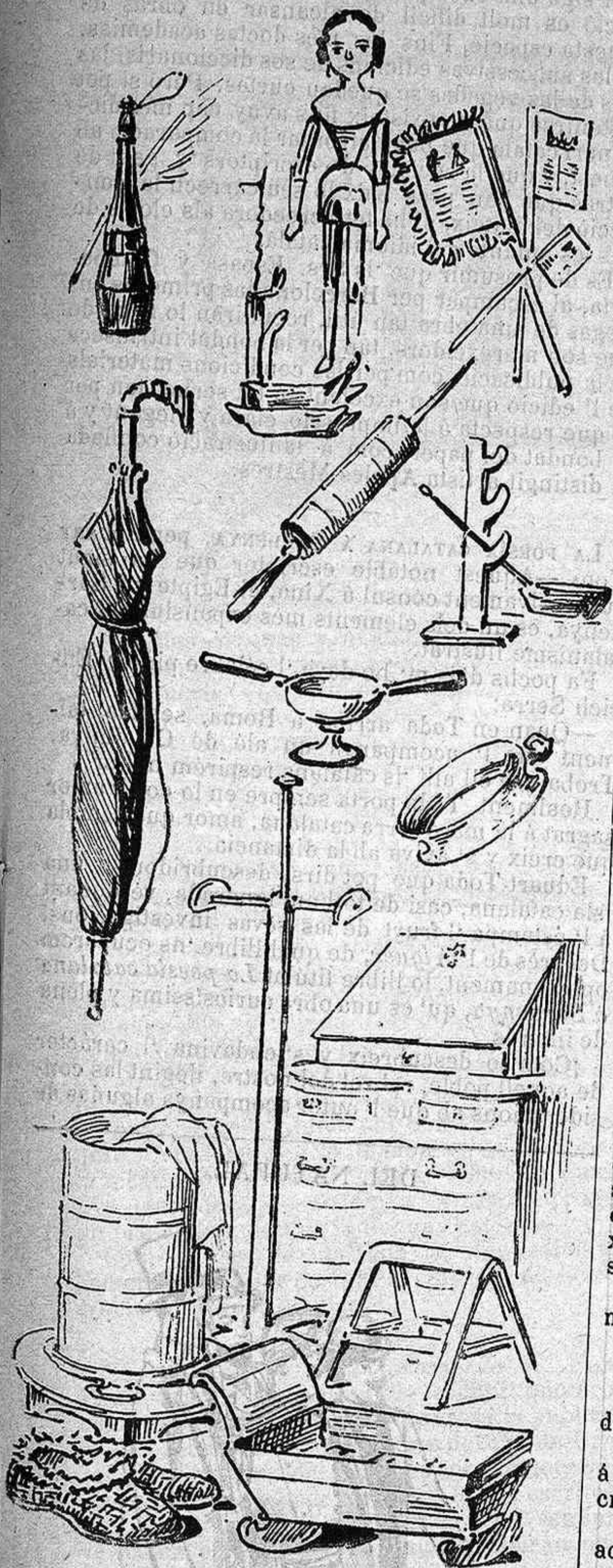
Més avallet encare, un gran trofeo de armas antigas, ofensivas y defensivas, entre las quals hi ha molt que veure y admirar.

Y al mitj de la sala, demanin preciositats y objectes curiosos: coleccions de mayólicas y porcelanas; una grossa creu de cristall de roca, entre varias joyas de molt preu: una gran vitrina rodona plena de llibres y códices que valen un imperi; un' altra vitrina ab delicadas pessas de cristall; cadiras de má, una de la Duquesa de Sástago y un altre del Sr. Soler y Rovirosa; varios sants del Sr. Bosch y Pazzi, entre 'ls quals resalta pèl seu realisme digne de Zola, si Zola fos escultor, un Sant Mariano agenollat y plé de guinyapos, y per fi una interessant colecció de instruments musicals dels germans Soler y Rovirosa, entre 'ls quals sobressurten alguns clav cordis y pianos primitius rudimentaris, que posan de relleu la pobresa de medis dels nostres besavis que 's dedicavan á la música.

Sala segona —Si la primera es rica, la segona es opulenta. Es la sala de las joyas.

Los Srs. Moliné germans han omplert tot un

LO QUE HI FALTA.

Ho hem mirat ab detenció,
ho hem vist tot ab gran fatich,
y hi hem trobat á faltá' aixó
que no deixa de sè antich.

armari de pessas de orfevreria antiga. ¡Quánta
cosa hi ha allá dintre per admirar!...
Los tapissos de la metròpolitana de Burgos y
del Marqués de Sentmanat; la l'ónica colecció de
cornucopias de D. Joaquím Miret; lo gran armari

ab lo panyo brodat de la Duquesa de Santoña y la
vitrina kiosko-central ab las interessants colec-
cions de objectes històrics y prehistòrics, foto-
graffas, sellos, llibres y demès procedent de
Palma de Mallorca, ab tot y valer moltíssim, no
excita tant l' atenció com los mil y un objectes
tancats dintre de las vitrinas que donan la volta
á la sala.

Allá demanin preciositats y primors: joyas, pin-
tas, necessers, caixetas, pebeters, arquillas, vanos,
calzes, reliquiaris, medallons, rellotjes, medallas,
esmalts, safatas, cadenas y penjoys de rellotje,
collars, arrecadas, blondas y un sens fi de cose-
tas las més variadas y apetitosas.

Desde 'l joch de cartas grabat sobre planxa de
plata, propietat del Marqués de Alós, á una deli-
ciosa miniatura de Lluís XIV y á un ram d' or y
pedreria del Sr. Nicolau, hi ha allí dintre un ver-
dader museo de preciositats, que portan al visi-
tant de sorpresa en sorpresa, de admiració en ad-
miració.

Contemplin tots aquells primors y veurán fins
á quin punt arribava l' art refinat de las edats
passadas.

P. DEL O.

¡¡MISTERI!!

Era cap al tart d' un dia del mes de maig.

No puch recordar si feya ó nó bon temps; pero
en lo dupte suposém qu' era un dia poètic y
magnífich.

Hora: la del crepúscul, ó siga una entrada de
fosch més magnífica y poètica que 'l mateix dia.

Suposém que las fullas dels arbres se movían
acompassadament, gronxadas per un débil é in-
citant oreig... los pardalets calaveras, aprofitavan
las primeras sombras de la nit, per fugir del cos-
tat de sas parellas, y anar picar los polls de las
parellas de sos parents ó amichs, ofegantse lo
soroll de son vol, en lo rítmich y melodiós remor
de las fullas del arbres... los tranvías de Gracia,
corrian amunt y avall per lo passeig del mateix
nom, dant lloch, cada cop que 's crusavan, á que
'ls conductors se saludessin alegroys y riallers:
en las cadiras de ferro situadas en lo tros de pas-
seig comprés entre 'l Tivoli y la Gran-vía, s' hi
estavan cómodament repapats una pila de pró-
xims y próximas, que 's rifavan, poèticament
sempre, de tothom qui passava...

Quedém, donchs, en que tot era extremada-
ment poètic.

Un cotxe de lloguer baixava de Gracia.

Los vidres de las portellas estavan posats, y
detrás d' ells, tiradas las cortinetas...

Lo cotxero feya anar lo caball al pas, mirant
á tothom ab una cara tant misteriosa, que tothom
creya endevinar lo que dintre del cotxe succehia...

Lo caball ¡pobre bestia! portava tot lo pés d'
aquell trágich drama, com diuhen los novelistas
cursis, ab lo cap baix y pensatiu, com si rumiès
que á una bestia tan grossa no l' hi estava gayre
bé aguantar capa...

Y á tot aixó, 'l cotxe continuava rodant poch á
poch, sério y silenciós com una noya enganyada.

No hi ha res, per ben preparat que estigui, que
puga evitar algun petit inconvenient ó entre-
banch...

Lo cotxe anava á atravessar lo carrer de Pro-
vensa, quan dos cipayos (a) burots, s' hi acosta-
ren ab farrenya fesomia.

Lo cotxero se 'ls mirá atentament, y 'ls hi féu maliciosament l'ullet... ells van fer la mitja rialla, y s' entornaren satisfets cap á la casilla... lo cotxero respirá. Bona l' haurían feta, si aquells s' empenyan en obrir lo cotxe; més, van ser prudents, fentse càrrech de las circumstancias, van deixar tranquils á... ¡á qui fós!

Tots los transeunts s' hi fixavan: los comentaris que 's feyan, eran d' alló més salats... uns suposavan si sería una casada... altres deyan si una pobre noya... ¡en fi! una pila de suposicions.

Los tipos de las cadiras de ferro, miravan á n' ellas, á las *tipas*, ab uns ulls... ¡quins ulls! y ellas, á son torn, miravan de gayrell lo misteriós cotxe...
¿Qui es capás de saber, ni pensar tant sols, los comentaris que deurían fer?... no crech que ningú s' hi atreveixi...

Los guetos verts, ho contemplavan envejosos, y 'ls sérios, ho censuravan...

Un grupo de gomosos, s' hi acostá, y van escoltar ab atenció al voltant del cotxe... Lo cotxero se 'ls mirá d' un modo, que volía dir ben clar:— ¡No 'm comprometéu!

Y ells, satisfets, tornaren al passeig, dihent ben alt, perque ho sentís tothom, que se sentían petons y sospirs...

En efecte, un misteriós núvol plé d' angelets, semblava voltar lo cotxe.

Al últim, arribá á la porta del Angel, y allí 'l cotxero féu correr lo caball, anant á aturarse al poch rato en un carreró estret, y devant d' una fosca botiga tancada ab un reixat.

Va sortir á obrir un home gras y gros, ab una brusa tacada y lluenta, y ab las mànigas arremangadas... ¡Era un cansaladè!

Obriren lo cotxe, y 'n van treurer ¡horror!... dos grassos tocinos, que tenían lligats los morros perque no xisclessin, y aixís sas tentativas de cridar, semblavan forts sospirs...

Y mentres tant, lo cotxero deya:

—Un' hora y mitja de la Bona-nova aquí; pero en cambi, hi passat per davant de set ó vuit flelats, y en lloch m' han dit res.

CAPELLÀ PREHISTÓRICH.

LLIBRES.

DICCIONARI DE LA LLENGUA CATALANA, ab la correspondencia castellana, per D. PERE LABERNIA Y ESTALLER.—Al apareixer lo primer quadern de aquesta publicació, donada á llum ab molt acert y oportunitat per la casa editorial d' Espasa y companyia, parlarem de las inmillorables condicions de aquest llibre que ve á omplir un gran buit en lo cultiu de nostras lletas. Avuy que tenim á la vista 'l primer volum y qu' hem pogut examinarlo detingudament, hem de consignar que l' antich diccionari *Labernia*, vuydat íntegrament en lo diccionari actual, casi apareix ofegat per un inmens número de novas paraulas y accepcions de las antigas, locucions, frasses fetas, modismes, refrans, oportunas citas de autors antichs y moderns, y ben trobadas etimologías.

Un dato bastará pera donar una idea de l' importancia de aquest diccionari. Lo primer volum que comprén tant sols desde la lletra A á la F, conté 620 planas de lletra compacta á tres columnas en fóleo. Aixó sol indica 'l gran vol que va prenent aquest inventari de las riquesas de nostra llengua materna.

Nos guardarém de afirmar que 'l nou diccionari siga una obra perfecta. Ja se sab que la perfecció es molt difícil de alcansar en obras de aquesta especie. Fins las més doctas academias, en las successivas edicions de sos diccionaris, las més de las vegadas se quedan curtas. Pero sí pot sostenirse que no existeix fins avuy cap més diccionari catalá que puga afrontar la comparació ab aquest, y que la societat d' escriptors y gent de lletas que han pres baix lo seu càrrech la confecció del mateix, s' ha fet acreedora als elogis de tots los amants del idioma catalá.

Es de presumir que 'ls Srs. Espasa y Companyia, al escampar per Barcelona las primeras entregas de una obra tan útil, recullirán lo fruyt de que son merexeidors, tan per la bondat intrínseca de la publicació, com per las condicions materials de l' edició que son excelents á tot serho, tan per lo que respecta á la impressió clara y elegant y á la bondat del paper, com á la ilustració confiada al distingit artista Apeles Mestres.

LA POESÍA CATALANA Á SARDENYA, per EDUART TODA.—Aquest notable escriptor que ha sigut successivament cónsul á Xina, al Egipte y á Sardenya, es un dels elements més expansius del catalanisme il·lustrat.

Fa pochos días m' ho deya 'l célebre pintor Enrich Serra:

—Quan en Toda arriba á Roma, sembla talment que l' acompanya un alé de Catalunya. Trobantse ell allí 'ls catalans respirém millor.

Realment, Toda porta sempre en lo cor l' amor sagrat á la mare terra catalana, amor que sembla que creix y s' aviva ab la distancia.

Eduart Toda que pot dirse descubridor de una isla catalana, casi de tothom ignorada, vé donant á l' estampa 'l fruyt de las sévas investigacions. Després de l' *Alguer*, de qual llibre 'ns ocuparem oportunament, lo llibre titulat *La poesia catalana á Sardenya*, qu' es una obra curiosíssima y plena de interés.

¡Cóm se descubreix y s' endavina 'l carácter de aquell poble, rebrot del nostre, llegint las consideracions ab que l' autor acompanya algunas de

DEL NATURAL.

¿Los veuhen aquests quatre homes
quín ayre tan encantat?
¿A que no saben qué miran?
¡Un caball que ha relliscat!

LA CANTONADA DE CAN LLIBRE.

Si algun dia tenen ganas
d'apendre de saludá
vinguin aquí una estoneta
y aviat sabrán com se fa.

sas poesías antiguas y modernas, religiosas las unas, satíricas las otras, aquellas de autor conegut y aquestas completament anónimas!

No son los versos sarts modelos de inspiració; pero serveixen á maravella per estudiar las costums y preocupacions de aquell poble, aixís com per apreciar las modificacions del llenguatge catalá que allí s'estila, gracias á las influencias extranyas que ha hagut de sufrir en lo decurs dels sigles y principalment desde que, després de la guerra de successió, va ser incorporada la isla á la corona de Saboya.

No obstant, algun poeta modern despunta en lo llibre, digne de especial menció: *Joseph Frank*, per una part, lo més constant cultivador del idioma del poble, y 'l jove *Jordi Vitelli*, una conquista de 'n Toda, que per sos treballs de investigació trobá en ell un dels col·laboradors més inteligents, actius y entusiastas. De Vitelli, jove de 18 anys, conté 'l tomo dos petites composicions que 's fan notar per la tendència de assimilarse la manera d'escriure 'l catalá, á estil de Catalunya, tendència que no deixa de ser un progrés, en pró de la unitat de la llengua catalana.

Lo nou llibre de 'n Toda ha sigut editat ab l'esmero que té per costum la empresa de *La ilustració catalana*.

ESPUINAS.—*Poesias amorosas* de M. Fius y PALA.—Ab aquest opúscul de reduhit número de páginas s'ha inaugurat á Manresa la publicació de una biblioteca d'escriptors del Plá de Bages.

La colecció del Sr. Fius conté catorze poesias, totas de caràcter amorós é íntim, escrites ab facilitat, y algun cop impregnadas de sentiment verdader, en especial las que s'inspiran en los modelos de la mussa popular.

Aquí van per mostra un parell de cantars, que 'ns han semblat hermosíssims:

«Si 'm porteu á la presó
poseula d'escarcellera,
y per gros que sigui 'l crim
deixeu las portas obertas.»

«Al bell mitj de ta boqueta
vaig empeltarhi un petó,

y fou de tan bona mena
que 'n sortiren á milions.»

LA PRIMERA EXPOSICIÓN UNIVERSAL ESPAÑOLA, per ANTONIO GARCÍA LLANSÓ.—L'autor d'aquest llibre, que á un coneixement perfecte de la matèria, que tracta, reuneix estimables condicions d'escriptor públich, trassa en ell la historia compendiada de la Exposició barcelonesa, relata 'ls principals incidents ocorreguts antes de la obertura, y dedica, finalment, una serie de capítuls destinats á descriure lo més important que pot veures en la secció oficial del govern, y en las instalacions japonesa, xina, uruguaya, paraguaya, xilena, boliviana, equadorensa, portuguesa, belga, francesa, austriaca, italiana, alemana y russa: es á dir, deixant apart la del govern casi totas las extranyeras.

Creyém endavinar la idea del Sr. García Llanzó prescindint de las cosas de casa, que més ó menos poden ser estudiadas sempre recorrent las fábricas y talleres ahont se produheixen, mentres que 'ls productes extrangers, destinats á desapareixer, quan la Exposició tanqui sas portas, son per tal rahó 'ls que reclamavan ab major urgencia un estudi detingut y precís com lo que ha fet ab molt acert l'autor del llibre que tenim á la vista.

RATA SABIA.

A UN SOLTER QUE 'S CASA.

¡Adéu, amich del ánima!—los nostres cors te cridan;
¡Adéu, company, per sempre!—¡adéu home solter!
Ben prompte en los teus brassos—s'hi apoyará ta esposa;
llavoras tos afectes—serán de ta muller.

Los vínculs que 't lligavan—entre companys alegres,
de la amistat los llassos—ben prompte 's trencarán.
Del recort de nosaltres—tan sols n'hi haurá una espurna;
quan parlin altres llabis,—aquests no 't parlarán.

No vull que t'entristeixis—perque lo que dich ara
no es porque llensis llágrimas—que portin aquí 'l dol.
Si acás vingués un dia—que fès ta vida amarga
los cors de tots nosaltres—te donarán consól.

Segueix, segueix la via—que Déu indicá á l' home.
«Creixeu, multiplicantvos»—nos contan que digué.
Si tú ja has crescut forsa—multiplicar te toca;
y fès si multiplicas—que 'l compte 't surti bè.

No agafis massa números—que operació costosa—
si 't surt equivocada—te dona molt treball
Modera los tès impetus—que allá hont hi ha gallinas
la serena prudencia—la tè de tení 'l gall

Salut y molta vida—anfitrión amable:
aixó es lo que nosaltres—de cor te desitjém.
En festas venideras—si tú ja no pots serhi
ta bona imatje amiga—per xó no olvidarém.

R. ROURA.

PRINCIPAL.

Continúan reynant sense contrast *Las sorpresas del divorcio*.

Per lo vist aquesta comedia no es un divorci...
¡cá ha de ser! Tot al contrari: es un casament.

Un bon casament ab lo públich.

LICEO.

Faltábali encara al públich de Barcelona admirar á n' en Gayarre cantant la música de Wagner, y en la execució de *Lohengrin* va elevarse dijous de la senmana passada á una gran altura.

L' insigne tenor estava desconegut, y hasta 'ls admiradors que l' aplaudeixen quan faga de aquella veu expansiva, fenomenal qu' ell sol posseheix, no sabían donarse compte de lo que 'ls passava, al sentirlo, especialment en la gran escena del acte tercer, matisant lo cant ab una gran delicadesa y una expressió arrobadora. Per primera vegada 'l célebre tenor va deixar de ser aplaudit ab deliri pels amants de la gimnástica vocal; pero en cambi ¡quin modo de disfrutar los que buscan en l' execució de una obra lírica alguna cosa més que 'ls *tours de force!*

En Gayarre pot inscriure 'l *Lohengrin*, entre las obras millors del seu repertori.

La Bellincioni feu una Elsa acabada. Veritat es que la figura l' ajuda molt. Per altra part l' índole de la seva véu y la seva escola de cant casa perfectament ab lo tenor. De tant excelent matrimoni van resultarne hermosos fruyts de benedició.

En Laban molt acceptable, lo propi que 'l baix Lorrain. Unicament á la contralt lo paper de Ostruda li vé una mica gran.

Respecte á las masses corals no las varem trobar tan homogéneas com altras vegadas. En cambi l' orquesta, conduhida admirablement pèl mestre Goula brodá materialment la tant difícil partitura, sent aplaudida en los passatjes de costum.

Hi havia qui creya que 'n Gayarre 's despedia de nosaltres lo diumenje ab los *Hugonots*; pero fou tal l' entusiasme que promoguè, que no content ab cantar, á modo d' extraordinari la famosa cansò *Guernica-ko arbola* y una pessa de la sarsuela *Entre mi mujer y el negro*, va deixarse anar prometent regalarnos ab tres funcions fora del compte: *Lohengrin*, *Mefistófele* y *Hugonots*.

Que Déu y Santa Cecilia, la gloriosa patrona dels músichs, li tinguin en compte á l' altra vida.

Entre mitj de aquests successos han debutat dos nous tenors.

Un d' ells, en Cardenali, encare que dupto que pugui arribar á papa, va salvarse ab la *Giocconda*. L' altre sí ¡pobret! que va morir á mans del públich de las alturas.

Tant mateix no es tot hù cantar al Liceo ó al *Buen Retiro*.

¡Déu lo tingui en sa santa gloria!

OPERA.

Tan aviat obran com tancan,
tan aviat tancan com obran...
No ha bastat que li mudessin
lo nom de Circo pèl d' Opera...
Ja ho díu lo ditxo: «Los testos
se semblan sempre á las ollas.

LIRICH.

Una funció escadussera.

Dilluns va efectuarse un concert á càrrech de las bandas francesas que han vingut á Barcelona ab motiu de la Exposició.

Los músichs francesos van fer gala de inteligencia y bon gust.

Y ja no parlém de que van demostrar al mateix temps sos bons sentiments, destinant, lo producte de la funció á beneficencia.

Aixís donehs: «¡Vive la France!»

Y ara, si volen ferme content, vinga un pich de Marsellesa.

ROMEA.

Sed de justicia.—*Drama catalá en tres actes y en vers* de D. RAMÓN BORDAS.

Se tracta de un crim. Estava malalt un marit, y un amich de la familia va envenenarlo, casantse després ab la seva viuda. Recaygueren las sospitas sobre un altre amich que 'l cuidava, y 'l pobre, ignocent y tot, per escapar á la persecució de la justicia, s' embarcá per América.

Y un amich del fugitiu, ampará á un fill de aquest. Es un amich molt especial. Convensut de la ignocencia del qu' es tingut per culpable, y poseedor, segons sembla, de las probas del fet, en lloch de revelarlas á la justicia, s' entretè esquilmant al verdader criminal, y arrancantli fortas sumas á cambi del seu silenci, sumas que no se las fica á la butxaca—pues es honrat—sinó que las destina á indemnisar de las grans perduas que á causa de la fuga del seu pare, ha suferit lo fill de aquell pebre ignocent.

Convencionalisme pur.

L' historia del crim apareix sumament confosa, y més confosas encare las probas que per acusar al verdader criminal posseheix l' amich, y entrega dintre de un plech tancat al final del acte segon.

Intervenén més ó menos relacionats ab l' acció, la viuda del interfecte, casada sense sospitarho ab lo verdader criminal, un fill de la viuda, una filla del amich, enamorada del fill del fugitiu ignocent, encare que ignorant la seva condició de tal, y un vell criat de la casa, que sembla que ha de fer moltras cosas, y al cap-de-vall no fa res.

Lo drama se desenllassa, suicidantse 'l culpable, després de confessarse verdader autor del delict.

Pocas obras hem vist tant confosas en lo desenvollo, tan inexplicables en alguns dels molts incidents de qu' está carregada. Sembla talment que l' autor fassi exercicis de prestidigitació. Quan volém seguir lo fil de l' acció lo trobém re-

COMERS DE FRUYTA. (*Dibuix de Julián.*)

—¿Ahont las portarém aquestas fruytas, estant acabada l' Asposició de Barcelona? Avants allí 'ls forasters tot s' ho empassavan, pero ¿y ara?

—Las enviarém á Madrit, que allí hi ha 'l govern, que tot s' ho menja.

pentinament interromput per un incident que surgeix al pás, sense resoltes. Misteris en tot y per tot inconexions á granell, alguna cosa dels mil y un recursos qu'emplea tot prestidigitador per distriure l'atenció del públich y amagar la trampa.

Y en mitj de tot aixó una versificació esmerada y moltes décimas sonoras; tiradas de versos que aplaudeix lo públich; un final d'acte segon d'efecte, encare que fet ab patrò, colcant una figura en cada una de las portas de l'escena y un grupo inmóvil al mitj, un de aquells quadros al viu, que tan agradan al públich de *Romea*; una escena notable, la del fill increpant al padrastru, qu'és la més sentida del drama, y un personatge, 'l criat Francisco—encare que secundari, dibuixat ab pols segur y notablement contornejat.

Ab aquests elements passen més ó menos desapercebuts los defectes sustancials del drama y l'autor es cridat distintas vegadas á l'escena al final dels actes, de modo que no 'ns admirariam que l'obra durés algun temps en lo cartell del Teatro catalá.

Prengueren part en la execució la Sra. Pallardó y la Srta. Fontova y 'ls Srs. Virgili, Soler, Isern, Goula y Fontova, tots los quals reculliren merescuts aplausos, donant lo darrer, á qual carrech aná la direcció de l'obra, una admirable interpretació al tipo de criat Francisco.

ESPANYOL.

Sembla que á últims de la present senmana donará un concert d'armonium lo reputat artista Sr. Amigó.

No deixarém de assistirhi, ja que un concert á carrech de tan notable professor resulta sempre un verdader aconteixement.

NOVEDATS.

Bèn prop de trenta anys feya del estreno de la sarsuela de Clavé *L'aplech del Remey*, y 'ls que creyam que l'obra del incomparable músich poeta havia de resentirse forsosament de tan llarga fetxa, quedarem agradablement sorpresos, convençuts de que las únicas obras que no envelleixen son las degudas als talents de bona fusta.

L'aplech del Remey resulta un quadro de costums populars ple de moviment y de vivesa. L'argument es débil; pero en cambi l'obra presenta alguns tipos bèn desenvolupats, tèn un llenguatge molt pintoresch y una versificació esmeradíssima. Aixó literariament.

Baix l'aspecte musical s'ha de admirar una vegada més lo geni de 'n Clavé. Comença l'espectacle ab una garbosa sinfonia seguida de un coro interior. Vè després un duet de tiple y barítono graciosíssim; á continuació una cansó andalusa y com á fi y remat del acte primer un coro de banyistas ab solos de baix de un caràcter cómic de primera.

—Créguim, nena; jo la estimo ab un amor infinit...
—Deixis d'amor y de cosas, que aixó no li es bo pèl pit.

Del segon acte tingué de suprimirse lo coro *Turrat!* per no haver permés la premura del temps organitzar un coro de tiples Aixís y tot quedan encare dos pessas notables: l'ayrosa marxa de la comitiva dels Xatos y una cansó de tiple corejada.

Molt laudable idea ha sigut la de la empresa del Sr. Tutau, ressucitant una producció que no es digna del olvit en que se la tenia. Tots los actors s'esmeraren en la execució y ab la major bona voluntat se prestaren á cantar, la part de tiple la Srta. Sala, la de tenor cómic, lo Sr. Capdevila, la de barítono, 'l Sr. Esteve y 'l Sr. Bozzo la de baix. L'antigua societat de *Euterpe* s'encarregá dels coros y sortí molt ayrosa del empenyo.

Després de la sarsuela, la coronació del busto de Clavé. L'escena, disposta per D. Ramón Padró, presentava magnífich aspecte. Lo busto daurat del insigne músich poeta destacava sobre un hermós grupo de atributs y 'l nom de Clavé brillava sobre un telò de cel.

Després que las Musas y las personificacions dels principals coros hagueren depositat varias coronas de llorer al péu del busto, los actors de la companyia llegiren entusiastas composicions dels Srs. Vidal Valenciano, Frederich Soler, C. Gumá, Ayné Rabell, Pau Pí y Plá (Arús y Arderiu) y altres que no recordém, totas las quals foren molt aplaudidas.

Doná fi tan agradable festa lo coro de *Euterpe*, entonant l'himne *La gratitut*, que hagué de repetir-se.

CATALUNYA.

Las criadas, pasillo en tres quadros, no es més que una *secuela* y hasta cert punt una ampliació de la famosa *Menegilda* de la *Gran-ota*.

Ab una criada desvergonyida, ab un senyor que 's desviu per ella, permetentli fer lo que li dona la gana, ab una disputa conjugal al mitj de una plassa mercat y ab un vellot que recull y s'encarrega de la criada despedida, 's combina avuy una pessa ab que distreure al públich.

La que s'ha estrenat ultimament al *Eldorado* resulta molt entretinguda y ab cada xiste en lo diallech, que fá l'efecte de pebre en grá: molt picant; pero molt picant.

N. N. N.

L'EGOISME D'UNA NINA.

(Conversa que vaig sentir l'altre día en lo carrer entre un jove y una nena sobre un décim de bitllet.)

—Mira Pepa, un trenta mil y ademès acaba ab tres
¿Qué m'hi dius?—Miquel me sembla qu'és un número excelent.
—Com la sort va ab l'hermosura y d'hermosa tú tan ho ets, si acás vols interessarhi n'estaré més que content.
—Lo qu'és jo ja hi posaria poch ó molt; mes com may trech, se 'm figura que si hi poso ja es segur que no treurém.
—Bè, bè; deixat de romansos y d'excusas de poch pes

¡POBRES LÁSSAROS!

Los mestres d' estudi, que 's moren de gana perque no poden cobrar ja fa temps, se 'n van á trobar en Succí per veure si 'ls ensenyará de viure sense menjar.

y contéstam ab franquesa:
 ¿Quánt hi vols?—Si pogués ser vint ralets hi posaria.
 —¿Vint ralets? Está molt bè.
 Ah, Pepeta; haig d' advertirte desde avuy pel teu govern qu' en lo cas d' obtenir premi vull donarte un petonet per cada unsa que t' entregui quan l' argent repartirè.
 —Ay no, no; que si la mare ho arribava á sapiguer...
 —No ho sabrà; no sigas tonta.
 —Aixó no.—Donchs no hi ha més. Tota nena que desitji part del dècim que aquí veus, no podrà pas obtenirla si á aquest pacte no s' avè.
 —Si es aixís... ¿y cuántas fóram á passar tal sufriment?
 —Ja veurás; com tú ets la noya á qui jo he parlat primer d' aquest dècim, es difícil calcularho de moment. Lo qu' es jo m' hi quedo un duro; ara 'ls altres... ja ho veurém.
 Bè, Miquel ¿vols fè una cosa y estarás més prompte llest?
 —Quina cosa, á veure, explicat.
 —Que no hi posi ningú mes y jo hi posaré 'ls nou duros si tú vols.—Perfectament.
 —Donchs demá 't daré 'ls monissos. Miquelet adèu.—Adèu.

De primé hi volia un duro y al final nou n' hi volgué... Cars lectors ¿no s' imaginan aquest cambi á qué obeheix?

J. F. GAVIRES.

Hem estat atravessant una constelació musical. Certámen de bandas espanyolas.... certámen internacional de bandas... serenatas... passos dobles pèls carrers... ecos simpátichs de la Marsellesa... y en miyj de tot inauguració del monument dedicat al músich poeta Clavé.
 Parlém una miqueta de cada cosa, comensant per la última.

La inauguració del monument al més inspirat cultivador de la música popular catalana no pogué menos de inspirarme certa tristesa.
 La festa que hauria hagut de resultar sumament expansiva, va ressentirse de certa fredor, de cert estirament, de aquell tó aportuguessat que sol donar á totes las sévas cosas D. Francisco de Paula Rius y Taulet, president de la comissió erectora del monument.

Comensant perque la majoria de las societats corals avuy existents no van assistir al acte y acabant perque d' ell van ser excluidas las entitats políticas que, sense intentar desnaturalisarlo en lo més mínim, volían tan sols confondres entre 'ls admiradors del ilustre patrici, com si 'l que professa ideas políticas sigués incapás de compendre y admirar las dolsuras de la música, lo cert es que la inauguració del monument va posar en evidencia grans y lamentables exclusivismes.

Cayga la responsabilitat sobre 'ls qu' empetteixen tot lo que tocan.

No volém saber ni es de la nostra incumbencia

averiguar los motius que han produhit la actual divisió de las societats corals euterpenses.

Lo únich que 'ns consta es qu 'en vida del inspirat músich poeta las tals diferencias no 's coneixian.

Y si es cert, com ha dit en un document públich l'antigua societat d' *Euterpe*, que 'ls organiscadors de la fes'a de diumenje tractavan de separar als dos bandos, colocant als uns davant y als altres darrera del busto de Clavé, compreném y es molt legítima la repugnancia que van sentir moltas societats de sortir á passejar pèl carrer tanta miseria.

Y dit aixó, tirém ratlla y anem á un altre assumpto.

Lo primer concurs de bandas oferí escás interés.

Al veure á la banda municipal batentse ab unas quantas músicas de regiment, sent aixís que la primera 's compon tota de professors veteranos, mentres que las segonas arplegan los elements que poden, y no contan tampoch ab l'instrumental necessari, tothom deya lo mateix:

—Gran mal se 'n farán!

De manera que la concessió del primer premi á la banda municipal, no va sorprendre á ningú.

Lo que sí va sorprendre moltíssim á tothom es que 'l Jurat, després de fer una clasificació de las bandas restants per ordre de mérit, amalgamés los premis segon y tercer y 'ls repartís entre totas las que havian pres part en lo concurs.

San Bruno, *tanto por uno*.

¿Han vist may res més ilógich?

Afortunadament los que ocupavan llochs inferiors, varen cedir en favor de las dos primeras las cantitats que 'l Jurat los hi otorgava, realisant aixís un acte de decoro y de justicia.

Ab lo qual van fer un cop d' homes.

Las bandas militars van restaurar la legalitat del concurs.

MONÓLECH.

—M' agradaria aná á América dintre d' aquest vaporet, per no veure més la cara del senyor Rius y Taulat.

Tot l'interés del públich estava concentrat en lo concurs que va comensar diumenje.

Havian vingut á péndrehi part varias bandas francesas de militars y de paisans, precedida alguna de gran celebritat.

Per fi la banda municipal trobava adversaris dignes d' ella.

Los exercicis van ser renyidíssims y la numerosa concurrencia que omplía la gran sala del Palau de Bellas Arts anava seguintlos ab gran empenyo.

Lo fallo del Jurat meresqué unánime aplauso.

Consignant que s' emportá 'l primer premi de 10,000 pessetas compendrán lo molt que val la *Lyre Narbonnaise*. Es verdaderament una corporació inmillorable, admirablement equilibrada y molt bèn dirigida.

Lo segon premi sigué concedit á la Banda municipal, lo tercer al 57 regiment francés de infantería y 'l quart se repartí entre 'l regiment número 50 y la *Société lyrique Sainte Cecile*; haventse concedit mencions honoríficas á algunas de las restants que havian pres part en lo concurs.

Un xiste.

Contemplant l' aspecte descuidat dels uniformes dels músichs municipals, deya un aixerit:

—¿No han de guanyar per tot arreu, si aquests músichs son los que portan *més solfas*?

En efecte: 'ls tals uniformes reclaman molt respall, molta brenzina, molta fregatella... A no ser—y aixó sería lo millor—que per celebrar dignament los dos premis que acaban de alcansar, se decidissen á ferse fer uniformes nous.

En tot cas proposo que se 'l fassin de tela enxarolada, que té la ventatja de brillar molt y no embrutarse.

Lo dia 9 de Desembre se celebrará la cerimonia de clausura de la Exposició.

Pero asseguran los que tenen motius per saberho que la Exposició permaneixera oberta fins á darrers d' any.

Es molt just.

¿No vá ferse la cerimonia de la inauguració, un més avants de obrirse? Donchs es molt just que 's verifiqui la cerimonia de la clausura un més avants de tancarse.

Las cosas extranyas ferlas bèn.

Si 'ls que van aixecar lo pabelló regi á la cima del Tibi-Dabo no han cobrat encare, no tenen dret á queixarse.

Un' altra vegada avants de aixecar pabellons, procurin apendre 'l llatí.

¿No saben qué significa la paraula *Tibi-dabo*?

«T' ho donaré.»

Per lo tan tinguincho present: «lo que 's dona, no 's cobra.»

Desde que he vist que la Societat arrendataria de Tabacos ha obtingut medalla d' or per las labors de totas las fábricas nacionals, la mateixa distinció que s' ha concedit á n' en José Gener, á n' Henry Clay y als principals fabricants de l' Habana, francament, m' ha caygut l'ánima als péus.

Igual efecte m' ha produhit la medalla d' or concedida á la infanta D.ª Pau, per algunas porcelanas pintadas.

LOTERÍA DE IRRADIACIÓ.

HOY SE CIERRA
EL SORTEO

—¿Que no tenia cap bitlet d' aquest últim sorteig?
—¿Qué vol que li digui, senyor Joan! No hi tinch fé ab aixó de las rifas d' irradiació.

¡Pobre senyora, si hagués de guanyarse la vida pintant porcelanas!...

Veritat es que llavors no sería infanta y 'ls Jurats de las exposicions no 's recordarian de concedirli cap medalla.

Sembla que hi ha l' idea de traslladar l' escola de Bellas Arts á un dels edificis del Parch.

¿Qué farán en vista de aixó 'ls amants de la santa tradició?

Desd' ara quan se tracti de un artista, ja no podrá dirse: «¡Ha anat tants anys á Llotja!»

Y vaja, aixó es molt trist.

A pesar de haverse fet en poch temps tres emissions de títuls del Deute municipal, per extingir lo deute flotant, aquest deute ascendeix encare á la suma de 3 milions y 65 mil pessetas.

Ab aquests datos m' explico lo que ara aquí está passant: lo deute sempre flotant y 'l barco anantse'n á pico.

Al últim lo capitá Budoy ha fet lo que devia: pulirse 'l globo y dedicarse á la vida privada.

No en va diu un conegut cantar:

«Aquel que más alto sube más grande porrazo da...»
Y ab un que se 'n rebi basta per no volguerhi tornar.

La lotería de la Exposició ha sigut un gran triunfo per l' Ajuntament.

Ey, entenémnos: no per l' Ajuntament de Barcelona.

Per l' Ajuntament de la Cenia, que se 'n ha endut lo primer premi.

¡L' Ajuntament de Barcelona! ¡Pobret!

¡Si hagués de refiarse dels beneficis realisats ab la lotería, estaria ben fresch!

Ell prou va imprimir quatre series de bitlets; pero 'l públich empenyat en no comprarne, no va acabarse encare la primera.

¡No haurá sigut mala rifa per l' Hisenda municipal!

Constelació de dramas.

A Barcelona un marit mata á la seva dona. Sembla que l' havia treta de la sentina del vici, desitjós de regenerarla. Pero la cabra sempre té tendencia á la montanya: ella hi tornava, ell va esperar-la y una ganivetada que produhí la mort instantánea de la infelís, sigué 'l desenllás de aquest conflicte d' honra.

Segon drama, á Reus.

Una nena de Tarragona que havia rebut paraula de casament de un jove de Reus, observant aquest una conducta extranya, aná á trobarlo, y de primer antuvi li dispará dos tiros de revólver.

Aixís m' agradan las donas: resoltas, valentas, formals

Que ho tinguin en compte 'ls joves que no reparan en compromís més ó menos: «paraula es paraula.»

Drama tercer. Passa á Viena y 'l teatro representa un *Circo eqüestre*. L' equilibrista espanyol Caicedo sorprén á la seva dona—una andalusa hasta allá—entretinguda ab un conde austriach.

Veurela y abofetejarla sigué obra de un instant. L' andalusa 's tragué un punyal y 'l blandía ja contra 'l seu marit, quan los dependents del Circo van avisar á aquest perque sortís á fer los seus equilibris.

Nerviós, excitat, fora de sí, Caicedo puja á la

corda y cau desde una altura de quatre ó cinch metros.

Y diu la crónica que va ferse una gran banya.

Trasladat al hospital aná l' andalusa á demanar-li perdó.

Y no obtenintlo del seu irratat marit, allí mateix va clavarse un tiro.

Perque de fogosas, ho son molt y en tots sentits las andalusas.

Y ara marit y molla permaneixen en l' hospital en un estat bastant grave.

Aquestas cosas qui las agafa pèl terme serio, qui pèl costat cómich. Qüestió de carácter.

Aixís per exemple, y serveixi aquest fet de contrast als anteriors ó de sainete oportú després de aquells dramas, un vehí del carrer de Calderers de Valladolid, havent sorprés á la seva costella íntimament ocupada ab un individuo ¿saben qué va fer?

Va tirar la roba d' ell al carrer y acompanyantlo á la escala, allí va deixar-lo sense més prenda que la camisa.

Y en aquest mateix estat, convertit poch menos que en un Adam, los agents de l' autoritat van acompanyarlo á la prevenció.

Los metjes sempre tenen rahò. Jutjin sinó pèl següent diálech:

—¡Oh, quína desgracia! Ha mort D. Mariano, ara fu un moment.

—¿De veras?—exclama 'l seu metje—pero ell se 'n tè la culpa: no ha volgut pendre las píldoras que vaig receptorli, y está clar...

—Pero qu' enrahona, si D. Mariano ha mort atropellat per un cotxe.

Lo metje sense desconcertarse:

—Per lo mateix. Si hagués prés las mèvas, píldoras al menos hauría hagut de guardar lli't una quinzena y no l' hauría atropellat cap cotxe.

Una senyora tenia un noy malaltís.

Un día un amich de la familia li va dir:

—¿May diria qué li convè á aquest noy? La gimnasia.

—Ja l' ha presa y no li fa res.

—Pero senyora, si la gimnasia no 's pren; si per cas se fa.

—Oh, sí señor, sí, també la feya y per cert que li donava uns grans cólichs.

—¿La gimnasia?

—Si señor: uns polvos blancs que 'n prenía una collarada cada día.

—Ah, ja entench: lo seu fill prenía magnésia.

—Bè, sí, gimnasia ó megnésia... tot es hú.

Ha sortit diputat un tipo tonto y presumit y

passa una gran part del día tancat al seu despaig y ensejantse á fer discursos plens de períodos retumbants y acompanyats de una mímica epiléptica.

Un gos que tenia, al véure'l de aquell modo, va posarse á lladrar desesperadament.

Lo diputat novell, altament incomodat, crida al criat y li diu:

—Batista, agafa aquest gos y tíral al carrer.

Al sentirho la senyora de la casa, exclama:

—¿Cóm s' enten al carrer, pobre bestiola!...

—¿Que no veus que m' está incomodat?... ¡Vaya una manera de lladrar!—

—Está clar, com que tú comensas!...

A un polítich espanyol li tiravan en cara la seva falta de fé y de aprensió.

—Vosté es un home que no tè opinions políticas.

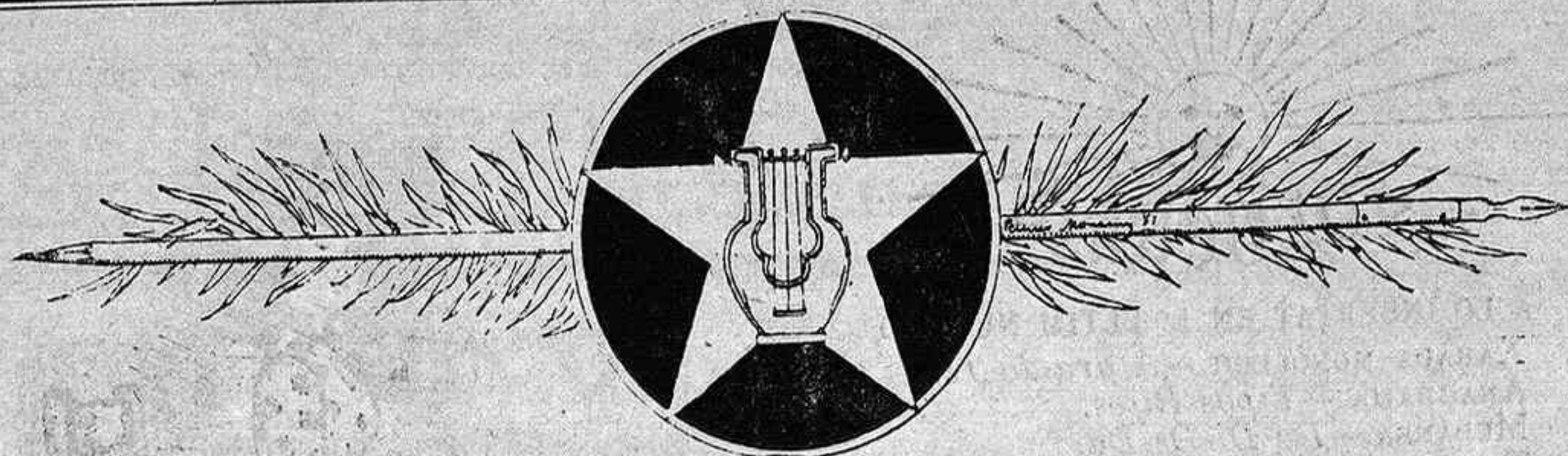
—Es una columna, respongué l' interpelat: si no 'n tingúes may podría cambiarlas. ¡Opinions políticas! ¡Vegin si n' hi tingut que las he professadas totas!

EN LA EXPOSICIÓN.

—¡Ay, señor Bartomeu! ¡quí 'ns ho havia de dir que vindría un temps en que per fer pipí 's tindría de pagar!

LOPEZ-EDITOR. Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj, n.º 20, Barcelona.

DICCIONARI DE LA LLENGUA CATALANA

Ab la correspondencia castellana, per

D. PERE LABERNIA Y ESTELLER

CONDICIONS DE LA SUSCRIPCIÓ

Lo **DICCIONARI DE LA LLENGUA CATALANA** constará de unas 1,000 páginas, formant dos volums regulars, venint a costarli tots dos al suscriptor de 24 á 26 pessetas.

La publicació 's farà per entregas de 24 grans columnas, en paper superior, tamany en folio, tipos nous y la impressió clara y compacta.

A pesar del luxo de la edició y 'l seu gran cost, y á fi de que la classe menys acomodada puga possehir un llibre de tanta utilitat, lo preu de cada entrega será tan sols de

20 céntims de pesseta.

Cada senmana 's repartirán 5 entregas, sens cap classe de interrupció.

Obra nueva

TRADICIONES INFUNDADAS

por el capitán de navío

CESAREO FERNANDEZ DURO

Un tomo en 4.º de unas 680 páginas, Ptas. 10.

Obra nueva

LOS ORÍGENES DE LA CIVILIZACION

POR

J. LUBBOCK

Un tomo en 4.º encuadernado en tela, Ptas. 10.

Luis Montoto y Rautenstranch

UN PAQUETE DE CARTAS

Un tomo en 4.º, Ptas. 7.

LA GRAN EXPOSICIÓN

per J. MOLAS Y CASAS

CUADERN 6 PREU: Pessetas 0'50

LO SUBLIME EN LO VULGAR

Drama en tres actos, por D. JOSÉ ECHEGARAY, Ptas. 2.

Está per sortir

L' ALMANACH

DE

La Esquella de la Torratxa

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo, & bè en sellos de franqueig, al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. No responém de extravios, no remetent ademés 3 rals pèl certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

1. XARADA-MONÓLECH.—A-gra-da-re.
2. ANAGRAMA.—Tipos-Pitos.
3. MUDANSA.—Du-Di-De-Da.
4. TRENCA-CLOSCAS.—Santa Coloma de Farnès.
5. LOGOGRIFO NUMÉRICH.—Rectoria.
6. ROMBO.—

P
P E P
P E T R A
P E T X I N A
P R I M A
A N A
A

7. GEROGLÍFICH.—Com més aranyas, menos moscas.

XARADA (1)

**ENTERRO DE LA SENYORA DONYA
EXPOSICIÓ UNIVERSAL DE BARCELONA.**

Estant pròxim lo dia que entregará aquesta senyora lo seu cos y ánima al cel, se convida á tothom (pagant, per supuesto) al

GRAN ENTERRO Y FUNERAL

que se celebrarán los días 7, 8 y 9 dos de desembre (si no plou) baix lo següent programa ó repertori:

Gran altar il·luminat en tres plassa de las Arnas, ahont se cantarà una missa de difunts

Grans absoltas, cantadas per las masses corals.

Gran prima-prima, ballat per tots los expositors y expositoras.

Professò fantástica-infantil-crítica-cívica-còmica y química, portant tots los que hi vajan una total á cada mà, y al darrera un gran cotxe-fúnebre tirat per dotze concejals, en lo que arrastrarán en un bagul-mundo, lo cadávre de la senyora Exposició.

Gran sermó-discurs que farà mossen Francisco sobre la vida, historia y mort d' aquesta fulana.

«Te-deume» y responsos en la Catedral.

Y un cop ja siga enterrada
y ficada en lo panteón
llavors... vindrá la miseria
y la gran crissis del món,
quedando por siempre muerta
nuestra grrande Exposición.

J. STARAMSA.

II.

Porta 'l militar primera,
ab orgull porque hi fa 'l cop;
tè tot barco dos-tercera
y m' agrada menjar tot.

J. T. ANGUILA.

(1) Lo qui endavini aquesta xarada que passi per casa del autor que li donará.. lo pésame y encare gracias.

ESPERANT LO XICOT.

—¡Tè! Ja son dos quarts de deu
y aquell murri no ha vingut.
¡Alguna altra poca-pena
me 'l déu havé entretingut!

ANAGRAMA.

Amiga Total:
sabras que ta mare
vol dá á D Pasqual
la tot que tenías
quan jo era aquí dalt.

R. CASTELLÀ.

MUDANSA.

Total tot quan tot
es lo tot de dona
puig que també bull
si un tot foch s' hi dona.

PAQUITO.

TRENCA-CLOSCAS.

MANUEL MORT.

ROSAS.

Formar ab aquestas lletras los apellidos de dos cone-guts polstichs.

PAQUILLO DE LA GANYOTA.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1	2	3	4	5	6	7	8	9	—Població de la provincia de Girona.
5	9	7	8	6	8	6	2	—Poble catalá.	
1	2	8	7	3	8	9	—Una fruyta massa madura ho es.		
5	9	8	3	7	9	—A casa 'n tinch.			
1	6	8	7	9	—En las rieras.				
8	3	8	9	—Susfituheix la mare.					
9	6	2	—Diuen que n' hi ha.						
7	6	—Nota musical.							
4	—Consonant.								

ARANYA.

GEROGLÍFICH.

TIBURON

S. M.

N J

al

DOLORETAS MACA.

BARCELONA:

Imp. de Lluís Tasso Serra, Arch del Teatro, 21 y 23.